

STATENS BEREDNING FÖR
MEDICINSK OCH SOCIAL
UTVÄRDERING

Remissvar

Datum
2026-10-13

Vår beteckning
GD-beslut 52/2026
Dnr SBU 2026/524

Er beteckning
Dnr S2026/01367

Till
Socialdepartementet
Enheten för sjukvård och läkemedelsfrågor

Remissvar på betänkandet *Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)*

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har valt att framför allt lämna synpunkter på utredningens förslag om en ny, skärpt och behovsstyrd vårdgaranti. SBU lämnar inte synpunkter på förslagen om nationella principer för ersättningar och patientavgifter, men kommenterar den bedömning i betänkandet som specifikt berör SBU.

Sammanfattning av SBU:s ställningstaganden

SBU tillstyrker att behovsprincipen är en tydlig utgångspunkt för den föreslagna vårdgarantin. SBU ser samtidigt risker med de skärpta tidsgränserna, bland annat att vård som omfattas av garantin prioriteras på bekostnad av annan vård och att undanträngning därmed uppstår. SBU bedömer därför att vårdgarantin behöver följas upp utifrån patientens hela vårdprocess och inte enbart utifrån om de nya tidsgränserna uppfylls.

SBU tillstyrker utredningens bedömning att myndigheten bör få i uppdrag att återkommande sammanställa kunskap om när hälso- och sjukvård via distanskontakt är lämplig respektive inte lämplig. SBU vill samtidigt framhålla att kunskapsområdet är omfattande, med varierande förutsättningar för olika typer av vård och patientgrupper, och att den snabba digitala utvecklingen kräver återkommande uppdateringar av kunskapsunderlagen. Uppdraget bör därför utformas för att möjliggöra ett långsiktigt arbete som kan anpassas till den fortsatta digitaliseringen av hälso- och sjukvården.

Ställningstaganden från SBU i sin helhet

SBU tillstyrker att behovsprincipen är en tydlig utgångspunkt för den föreslagna vårdgarantin. Principen att den som har störst behov av hälso- och sjukvård ska ges företräde är grundläggande för hur vårdens resurser ska prioriteras och fördelas. SBU bedömer samtidigt att den föreslagna vårdgarantin medför vissa risker som behöver beaktas i den fortsatta beredningen:

- För det första finns en risk för undanträngning. Utredningen beaktar denna risk och bedömer att den sammantaget minskar genom att fler patienter och delar av vårdprocessen omfattas av garantin. Samtidigt kan den skärpta vårdgarantin skapa incitament att prioritera vård som omfattas av garantin framför vård som inte omfattas, exempelvis planerad uppföljning.
- För det andra förutsätter de skärpta tidsgränserna tillräcklig vårdkapacitet. Även om befintlig kapacitet kan utnyttjas bättre, kan kortare tidsgränser inte i sig leda till snabbare vård där det råder brist på exempelvis specialistkompetens eller behandlingskapacitet. Utredningen konstaterar samtidigt att ingen region i dag uppfyller vårdgarantins tidsgränser inom den specialiserade vården.
- För det tredje är det viktigt att vårdgarantins tidsgränser inte begränsar möjligheten att anpassa vården efter patientens medicinska behov. En behovsstyrd vårdgaranti förutsätter att den individuella kliniska bedömningen även fortsättningsvis är styrande för vårdens innehåll och utformning.
- Mot denna bakgrund bedömer SBU att vårdgarantin behöver följas upp utifrån patientens hela vårdprocess och inte enbart utifrån om tidsgränserna uppfylls. Uppföljningen bör särskilt belysa om vård som inte omfattas av garantin, exempelvis planerade uppföljningar, trängs undan och vilka konsekvenser detta får för patienternas tillgänglighet och kontinuitet.
- SBU tillstyrker utredningens bedömning att myndigheten bör få i uppdrag att återkommande sammanställa kunskap om när vård via distanskontakt är lämplig respektive inte lämplig. Kunskapsområdets bredd och den snabba digitala utvecklingen förutsätter att uppdraget utformas som ett långsiktigt arbete med återkommande uppdateringar av kunskapsunderlagen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Britta Björkholm efter föredragning av medicinskt sakkunnig Per Lytsy.